

Richtlijn Forensische Geneeskunde Bloedafname in het kader van Artikel 8 Wegenverkeerswet

Inhoudsopgave

1. Onderwerp	2
2. Doelstelling	2
3. Toepassingsgebied	2
4. Uitgangspunt	2
5. Toestemming	2
6. Werkwijze	3
6.1 Afname van bloed regulier	3
6.2 Afname van bloed via venaject-systeem	4
6.3 Afname van bloed uit een infuus	4
6.4 Afname van bloed bij een overledene	4
7. Verslaglegging	5
8. Informatiebronnen	5
8.1 Literatuuroverzicht	
8.2 Website(s)	

Bloedafname in het kader van artikel 8 WVV

1. Onderwerp

- De forensisch arts wordt regelmatig door de politie ingeschakeld voor het verkrijgen van bloed in het kader van Artikel 8 WVV. Hierbij gaat het om het al dan niet aantonen van alcohol en/of andere stoffen die de rijvaardigheid kunnen beïnvloeden in het bloed van verkeersdeelnemers die door de politie zijn aangehouden en bij wie verdenking bestaat dat zij dergelijke middelen hebben gebruikt.

2. Doelstelling

- Deze richtlijn beschrijft de procedure voor de afname van bovengenoemde bloedmonsters en moet een waarborg bieden voor een optimale uitvoering van dit onderzoek.
- Daarnaast worden in deze richtlijn de wijze van administreren en de logistieke afhandeling beschreven.

3. Toepassingsgebied

- Deze richtlijn is de leidraad voor forensisch artsen en dient te worden gebruikt bij elke bloedafname in het kader van Art.8 van de WVV.
- Het onderzoek wordt op verzoek van en met materiaal geleverd door de politie uitgevoerd en kan op elke door de politie aan te wijzen locatie plaatsvinden (tenzij medische redenen zich daartegen verzetten).

4. Uitgangspunt

- Deze richtlijn beperkt zich tot de uitvoering van het onderzoek op zich. Voor achtergrond informatie wordt verwezen naar onderliggende documenten

5. Toestemming

- De verdachte moet mondeling toestemming geven voor het te verrichten onderzoek.
- Bij een verdachte die niet in staat is zijn wil kenbaar te maken omtrent zijn toestemming om bloed af staan (bijv. wegens bewusteloosheid) is een bevel nodig van de (Hulp-)Officier van Justitie/ (H)OvJ voordat op de gebruikelijke manier bloed mag worden afgenomen en verzonden. De bepaling mag overigens pas plaatsvinden als de verdachte hiertoe later alsnog zijn toestemming heeft gegeven.

6. Werkwijze

6.1 Afname van bloed regulier

De forensisch arts zal in de regel een verzoek tot bloedafname krijgen van de politie (al dan niet in opdracht van Justitie).

- Het verzoek zal rechtstreeks via de GGD/Forensische dienst gaan of via een door de organisatie afgesproken meldprocedure (in de regel een Centrale Post Ambulancevervoer of meldkamer van de politie).
- Na melding zal de arts ter plaatse gaan.
- De arts hoeft zich op verzoek van de verdachte niet te legitimeren of aan te tonen dat hij/zij arts is.
- Een bloedafname in het kader van een bloedalcoholconcentratie (BAC-) bepaling mag slechts geschieden door middel van een door een arts verrichte venapunctie. Om praktische redenen gebeurt deze bloedafname in het algemeen minimaal 1 uur na aanhouding van de verdachte. Gebeurt dit namelijk eerder dan heeft de verdachte recht op een 2^e bloedafname na dat uur (van aanhouding)
- Bloedafname geschiedt in aanwezigheid van een politieambtenaar: zie onderaan dit document 'toelichting 1'.
- Indien een venapunctie niet mogelijk is vanwege infusen of vanwege het niet kunnen aanprikken van een bloedvat, dan dient dit gerapporteerd te worden aan de (Hulp)Officier van Justitie; voor het handelen in die situatie zie 6.3
- In principe is de bloedafname in het kader van de WVV pas aan de orde als een verdachte geen blaastest kan ondergaan òf als men verdacht wordt van rijden onder invloed van ander psychotrope stoffen; in sommige gevallen zal de politie de forensische arts verzoeken te beoordelen of de verdachte om medische redenen niet kan blazen (zoals bijv. bij kortademigheid).
- Alvorens de bloedafname uit te voeren dient zo nodig dan wel zo mogelijk een medische beoordeling plaats te vinden, zoals bijv. onderzoek naar pupilreacties, nystagmus, en de proef van Romberg (zie onderaan dit document 'toelichting 2'), ter uitsluiting van andere (acute) pathologie die alcohol-/druggebruik kan simuleren en waarvoor (al dan niet acuut) medisch ingrijpen noodzakelijk is. Voorbeelden daarvan zijn neurologische ziektebeelden, diabetische ontregeling, trauma capitis, hoge koorts, psychiatrische beelden en intoxicaties.
- Het oordeel wegens medische reden af te zien van bloedafname berust bij de forensisch arts (al dan niet op advies van de behandelend arts). Medische redenen kunnen zowel somatisch als psychisch van aard zijn, maar komen in de praktijk niet of nauwelijks voor. Psychische redenen worden niet geaccepteerd, tenzij psychiatrische consultatie heeft plaatsgevonden. Godsdienstige redenen worden juridisch evenmin geaccepteerd als reden om bloedafname te weigeren.
- Indien wordt overgegaan tot bloedafname dient dit gestandaardiseerd te gebeuren. Het gebruik van materiaal anders dan uit een Artikel 8WVV-94-bloedblok is niet toegestaan (met uitzondering

van een venaject systeem, zie 6.2). Voor de praktische en technische uitvoering zij verwezen naar de bijlagen in deze sets.

- Wees voorzichtig met scherpe materialen en draag bij voorkeur handschoenen.
- De hoeveelheid af te nemen bloed bedraagt ten hoogste 10 millimeter.
- De vereiste hoeveelheid bloed hoeft niet noodzakelijk d.m.v. één venapunctie te worden verkregen; de verdachte moet zich in voorkomende gevallen aan meer dan één venapunctie onderwerpen.
- Meer dan 3 pogingen zijn – hoewel dit niet wettelijk is vastgelegd – niet gebruikelijk. In sommige gevallen kan worden overwogen om over te gaan tot urineafname (NB: hiervoor is een aparte afnamekit beschikbaar).
- Voor wettelijke achtergronden wordt verwezen naar de informatiebronnen onder punt 8.
- Na de afname van bloed zal de nazorg bestaan uit verzorging van de punctieplaats(-en). Extra controle is gewenst bij hemofilie of bij gebruik van antistollingsmedicatie.
- Vervolgens wordt e.e.a. administratief afgehandeld, waarbij speciaal aandacht moet worden besteed aan het op de juiste wijze plakken van de stickers op de beide bloedbuisjes en op het bijbehorende aanvraagformulier. Laat de administratieve en logistieke afhandeling bij voorkeur over aan de politie.

6.2 Afname van bloedmonsters via venaject-systeem

De materialen daarvoor (venajecthuls en naald) zijn niet aanwezig in het artikel 8 bloedblok en moeten dus op een andere manier verkregen worden. Verder geldt voor de afname dezelfde procedure als beschreven onder 6.

6.3 Afname van bloed uit een infuus

- Indien het onmogelijk is bij een verdachte via een venapunctie bloed af te nemen, omdat bijvoorbeeld in beide armen infusen aanwezig zijn en elders niet gemakkelijk (veneus) bloed kan worden verkregen, dient op de volgende wijze te worden gehandeld:
 - Het infuus wordt stopgezet.
 - Er wordt ca 8ml bloed afgenomen met behulp van een ziekenhuisspuit via het infuuskraantje. Dit bloed wordt vernietigd.
 - Vervolgens kan de benodigde hoeveelheid bloed met de spuit uit het bloedblok (zonder naald) worden opgezogen uit het infuuskraantje, waarna het kraantje wordt opengezet.
 - Tot slot wordt deze wijze van afname vermeld op het aanvraagformulier van het Artikel 8 bloedblok.

6.4 Afname van bloed bij een overledene

- Ten aanzien van afname van bloed bij een overledene is het van belang om te weten dat een overledene geen verdachte meer is. Afname geschiedt alleen in opdracht van de **Officier van Justitie (OvJ)**.
- Indien wordt overgegaan tot afname van bloed bij een overledene dient dit bij voorkeur te gebeuren via de vena femoralis.

7. Verslaglegging

- Het aanvraagformulier van het Artikel 8 bloedblok dient te worden ingevuld voor zover relevant: uiteraard moet worden vermeld naar welke stoffen gezocht moet worden, maar ook het gebruik van medicatie en andere stoffen (hoeveelheid, tijdstip) dient te worden vermeld.
- Het lichamelijk onderzoek zoals dat op het formulier wordt genoemd (in het kader van de beoordeling van de rijgeschiktheid) hoeft niet te worden uitgevoerd en derhalve ook niet te worden ingevuld.
- Denk eraan om het formulier te tekenen ook al is daarvoor géén aparte plek aangewezen.
- Het is van belang om ook zelf een verslag te maken van de omstandigheden en de toestand van een verdachte. Het kan voorkomen dat tijdens een rechtzitting een forensisch arts wordt gehoord.
- Tot slot: neem het groene exemplaar van het formulier mee om voor de eigen verslaglegging over alle gegevens van de betreffende persoon te beschikken.

8. Informatiebronnen

8.1 Literatuuroverzicht

- desbetreffende hoofdstuk uit leerboek Cohen
- bundel wettelijke regelingen vakgroep ForGen
 - de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)
 - de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG)
 - de FT-norm 900.01

Toelichting 1: in de wet bedoelde 'politieambtenaren'

Artikel 14 Besluit Alcoholonderzoeken 1997:

- Bij de bloedafname is een van de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde opsporingsambtenaren aanwezig.

Artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering:

- Met de opsporing van strafbare feiten zijn belast:
 - de officieren van justitie;
 - de ambtenaren van politie, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a en c, en tweede lid van de Politiewet 1993;
 - voor de door Onze Minister van Justitie in overeenstemming met Onze Minister van Defensie te bepalen gevallen: de officieren en onderofficieren van de Koninklijke marechaussee en de door Onze voornoemde Ministers aangewezen andere militairen van dat wapen.

Artikel 3 Politiewet 1993:

1. Ambtenaren van politie in de zin van deze wet zijn:
 - a. ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak;
 - b. ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van technische, administratieve en andere taken ten dienste van de politie;
 - c. vrijwillige ambtenaren, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak.
2. Onder ambtenaren van politie, aangesteld voor de uitvoering van de politietaak, worden mede begrepen: de bijzondere ambtenaren van politie, bedoeld in art. 43.

Toelichting 2: De proef van Romberg

- De onderzoeker vraagt patiënt rechtop te staan met de voeten tegen elkaar en de armen horizontaal gestrekt voor zich uit te houden. De onderzoeker dient er zorg voor te dragen, dat patiënt niet kan vallen. Daarom zal de onderzoeker zich achter de patiënt dienen op te stellen. De proef wordt gedaan zowel met de ogen open, als met de ogen dicht.
- Alleen als de patiënt met geopende ogen zijn evenwicht kan bewaren, maar met gesloten ogen dreigt te vallen (dat wil zeggen, zijn/haar voeten moet verzetten) is de proef positief.
- De proef van Romberg is negatief als de patiënt met gesloten ogen stil of vrijwel stil kan blijven staan.
- De proef is ook negatief als de patiënt het evenwicht verliest met geopende ogen én met gesloten ogen.